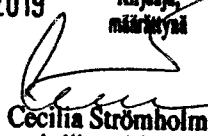

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN VÄLIPÄÄTÖS

Antopäivä 1 (13)
19.6.2019
Taltionumero
2870
Diaarinumero
6309/2/17

Kirjattu unionin tuomioistuimen rekisteriin numerolla <u>1119696</u>	
Luxemburgissa, <u>24. 06. 2019</u>	Kirjaaja, määrättyä
Faksi/sähköposti: _____	 Cecilia Strömholm hallintovirkamies
vastaanotettu: <u>24.6.19</u>	

Asia Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 267 artiklan mukainen ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimelle

Valittaja E

Päätös, jota valitus koskee

Keskusverolautakunta 10.11.2017 nro 58/2017

Oikeudenkäynnin kohde

1. Verohallinnosta annetun lain (503/2010) ja verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) mukaan keskusverolautakunta voi verovelvollisen hakemuksesta antaa verotusta koskevia sitovia ennakkoratkaisuja. Ennakkoratkaisuhakemuksessa hakija esittää asian ratkaisemiseksi tarvittavan selvityksen.
2. Keskusverolautakunnan lainvoimaista ennakkoratkaisua on hakijan vaatimuksesta noudatettava sitovana siinä verotuksessa, jota varten se on annettu. Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisupäätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusoikeus on hakijalla ja Veronsaajien oikeudenvalvontayksiköllä, jolle tulee hakijan tekemästä valituksesta varata tilaisuus vastineen antamiseen.
3. Vireillä olevassa oikeudenkäynnissä E on pyytänyt keskusverolautakunnalta ennakkoratkaisua jäljempänä kuvatun mukaisesti. E on hakenut keskusverolautakunnan ennakkoratkaisupäätökseen muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.
4. Asiassa on kysymys Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 63 ja 65 artiklan tulkinnasta.

CURIA GREFFE Luxembourg	
Etäpäivä	24. 06. 2019

Ennakkoratkaisua koskeva hakemus keskusverolautakunnassa ja keskusverolautakunnan ratkaisu

Keskusverolautakunnalle tehty ennakkoratkaisuhakemus

5. E on Suomessa yleisesti verovelvollinen luonnollinen henkilö, joka on sijoittanut luxemburgilaisen SICAV-rahaston S-alarahastoon. E:n sijoitukset kohdistuvat S-alarahaston D-osuuslajiin, joka on niin sanottu tuotto-osuus, jolle kertynyt tuotto maksetaan vuosittain sijoittajille.

6. SICAV-rahasto on Luxemburgin rahoitusvalvontaviranomaisen (Commission de Surveillance du Secteur Financier) valvonnan alainen sijoitusrahastodirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, UCITS-direktiivi) mukainen yhteissijoitusyritys. Yhteissijoitusyrityksellä tarkoitetaan sijoitusrahastolain 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan sellaista muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa toimiluvan saanutta yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavaa yritystä (käytännössä sijoitusrahasto), joka kotivaltionsa lainsäädännön perusteella täyttää sijoitusrahastodirektiivin edellytykset.

7. SICAV-rahasto on oikeudelliselta muodoltaan SICAV (Société d'Investissement à Capital Variable) eli vaihtuvapääomainen yhtiömuotoinen sijoitusrahasto. SICAV-rahasto harjoittaa UCITS-direktiivin mukaista sijoitusrahastotoimintaa. Direktiivin mukaan tällainen rahasto voidaan perustaa sopimusoikeudellisten säännösten (rahastoyhtiöiden hoidossa olevat sijoitusrahastot), trusteja koskevien säännösten ("unit trust") tai yhtiöjärjestyksen (sijoitusyhtiöt) nojalla. Direktiivin säännökset ovat täysin yhtenevät näiden erimuotoisten rahastojen osalta.

8. SICAV-rahasto harjoittaa siten samanlaista sijoitusrahastotoimintaa kuin suomalaiset UCITS-sijoitusrahastot. SICAV-rahaston harjoittama toiminta on vastaavasti sen yhtiömuotoisuudesta huolimatta samanlaista kuin luxemburgilaisten sopimusperusteisten FCP (Fonds Commun de Placement) -muotoisten sijoitusrahastojen toiminta. SICAV-rahaston harjoittama toiminta eroaa sitä vastoin suomalaisten ja luxemburgilaisten osakeyhtiöiden harjoittamasta toiminnasta.

9. SICAV-rahasto on avoin sijoitusrahasto (open-end investment fund), jonka osuuksia tarjotaan yleisön merkittäväksi ja jonka osuuksien määrä vaihtelee tehtyjen merkintöjen ja lunastusten mukaan. SICAV-rahasto ei siis ole tarkoitettu vain ennalta määrätyille sijoittajille, vaan kuka tahansa voi halutessaan merkitä sen osuuksia. SICAV-rahasto on velvolli-

nen suorittamaan merkintöjä ja lunastuksia sijoittajan pyynnöstä. SICAV-rahastolla on tuotto-osuuksia, joille kertynyt tuotto maksetaan puolivuositain tai vuosittain, sekä kasvuosuuksia, joille ei makseta tuottoa rahastosijoituksen aikana, vaan kertynyt tuotto lisätään rahastopääomaan. Kasvuosuuksien arvonnousu tulee sijoittajan hyväksi osuuksien lunastuksen yhteydessä, kun SICAV-rahasto on velvollinen lunastamaan osuudet osuuslajin nettovarallisuusarvoon (NAV) perustuvalla hinnalla.

10. SICAV-rahaston hallinto on järjestetty suomalaisia sijoitusrahastoja vastaavasti. SICAV-rahasto on ulkoistanut sen hallinnoinnin erilliselle rahastoyhtiölle C S.A.:lle, joka on oikeudelliselta muodoltaan luxemburgilainen osakeyhtiö (Société Anonyme). Kuten suomalaisilla sijoitusrahastoilla, myös SICAV-rahastolla on oltava UCITS-lainsäädännön edellyttämä erillinen säilytysyhteisö. SICAV-rahaston säilytysyhteisö on B S.A., joka on myös luxemburgilainen osakeyhtiö. B S.A.:n tehtäviin kuuluu SICAV-rahaston varojen säilytys, toiminnan valvonta ja kassavirran seuranta eli sen toiminta vastaa suomalaisten säilytysyhteisöiden toimintaa.

11. SICAV-rahasto on sateenvarjorahasto, jolla on omia alarahastoja, jotka ovat ikään kuin erillisiä rahastoja SICAV-rahaston sisällä. Sateenvarjorakenne tarjoaa sijoittajille erilaisia sijoitusvaihtoehtoja eri riskiprofiililla. Alarahastot eivät ole itsenäisiä oikeushenkilöitä tai verovelvollisia, vaan pelkästään erillisiä varallisuusmassoja. Jako alarahastoihin merkitsee varojen kohdentamista SICAV-rahaston sisällä eri osuussarjoille. Jokaisella alarahastolla voi olla yksi tai useampi osuuslaji, joka oikeuttaa omistukseen kyseisessä alarahastossa. Jokaisella alarahastolla on oma sijoituspolitiikkansa, joka määrittää esimerkiksi millaisiin sijoitusinstrumentteihin, mille toimialalle tai mille maantieteelliselle alueelle alarahaston sijoitukset kohdistuvat. Jokaiselle osuuslajille lasketaan erikseen NAV, joka määrittää kyseisen osuuslajin arvon. Tuotto-osuudelle maksettava tuoton jako vähentää kyseisen tuotto-osuuslajin NAV:ia.

12. SICAV-rahasto on erillinen oikeushenkilö ja verovelvollinen Luxemburgissa, mutta vapautettu tuloverotuksesta Luxemburgissa. SICAV-rahasto on kuitenkin lähtökohtaisesti velvollinen maksamaan vuosittain Luxemburgissa rahaston NAV:n määrän perusteella niin sanottua merkintäveroa (subscription tax). Merkintäveron verokanta on SICAV-rahaston osalta pääsääntöisesti 0,05 prosenttia, mutta sen joidenkin osuussarjojen/-lajien osalta verokanta voi olla myös 0,01 prosenttia tai jotkut osuussarjat/-lajit voivat olla kokonaan vapautettuja merkintäverosta.

13. S-alarahasto on alarahasto SICAV-rahastossa. Koska S-alarahasto ei ole erillinen oikeushenkilö tai verovelvollinen, SICAV-rahasto omistaa

Luxemburgin lainsäädännön mukaan S-alarahaston varallisuuden eli sijoitukset, joita SICAV-rahasto on velvollinen hallinnoimaan yksin S-alarahaston sijoittajien hyväksi. SICAV-rahasto on ulkoistanut rahaston ja siten myös sen sijoitusten hallinnoinnin erilliselle rahastoyhtiölle, kuten edellä on selostettu. Tilanne on tältä osin käytännössä täysin vastaava kuin suomalaisten sijoitusrahastojen sijoitusvarallisuuden osalta. Suomalaisen sijoitusrahastojen osuudenomistajat omistavat muodollisjuridisesti rahaston sijoitukset, mutta eivät kuitenkaan tosiasiasa käytä määräysvaltaa rahaston sijoitusvarallisuuden osalta, vaan rahastoyhtiö hallinnoi rahaston sijoituksia sijoittajien hyväksi.

14. S-alarahaston osuuslaji D on tuotto-osuus, jolle kertynyt tuotto maksetaan vuosittain sijoittajille. Vuosittainen tuotonjako on ennalta määrätty kyseisen osuuslajin osalta, eikä tuoton jakamisesta tai jakamatta jättämisestä siten erikseen päätetä rahasto-osuudenomistajien kokouksessa. Vuosittainen tuotto voidaan jättää jakamatta vain, jos se aiheuttaisi SICAV-rahaston NAV:n alenemisen alle 1 250 000 euroon.

15. SICAV-rahaston tuotonjako perustuu rahastoesitteen mukaisiin tuontjakoperusteisiin. SICAV-rahaston ja suomalaisen sijoitusrahaston tuotonjaon perusteet on ennalta määrätty, eikä tuotonjako edellytä rahasto-osuudenomistajien kokouksen päätöstä. Suomalaisen osakeyhtiön osingonjako sitä vastoin edellyttää yhtiökokouksen päätöstä ja harkintaa. SICAV-rahaston tuotonjakoa ei voida verotuksessa pitää tuloverolain 33 c §:n 3 momentissa tarkoitettuna osinkona, vaan tuotonjakoa on pidettävä sijoitusrahaston tuotonjakona.

16. Tuloverolain 33 c §:n 3 momentin soveltaminen SICAV-rahaston jakamaan tuottoon johtaisi ankarampaan verotukseen kuin jos E olisi tehnyt sijoituksen suomalaisen sijoitusrahaston kautta, koska suomalaisen rahaston tuotonjakoa verotetaan tuloverolain 32 §:n mukaisena pääomatulona. SICAV-rahaston tuotonjaon ankarampi verotus suhteessa suomalaisen sijoitusrahaston tuontjakoon on vastoin SEUT 63 artiklan mukaista pääomien vapaata liikkuvuutta, koska SICAV-rahasto ja suomalainen sijoitusrahasto harjoittavat samanlaista UCITS-direktiivin mukaista sijoitusrahastotoimintaa.

Ennakkoratkaisuhakemuksessa esitetty kysymys

17. Verotetaanko luxemburgilaisen SICAV-rahaston tuontjakoa Suomessa toimitettavassa verotuksessa E:n tuloverolain 32 §:n mukaisena pääomatulona vai 33 c §:n 3 momentin mukaisena ansiotulona?

Keskusverolautakunnan 10.11.2017 antama ennakkoratkaisu verovuosille 2017 ja 2018

18. Keskusverolautakunta on E:lle antamassaan ennakkoratkaisussa lausunut, että luxemburgilaisen SICAV-rahaston jakamaa tuloa on Suomessa pidettävä osinkona ja että tätä tuloa verotetaan E:n Suomessa toimitettavassa verotuksessa tuloverolain 33 c §:n 3 momentin mukaisena ansiotulona.

19. Keskusverolautakunta on päätöksessään viitannut tuloverolain 3 §:n 4 kohtaan ja 33 c §:ään sekä SEUT 63 ja 65 artiklan säännöksiin.

20. Keskusverolautakunta on päätöksessään todennut, ettei tulovero-laissa ole määritelty sijoitusrahastoa. Oikeuskäytännössä on katsottu, että ratkaistaessa ulkomaisen toimijan tuloverotusta Suomessa olennaista on ottaa huomioon toimijan oikeudelliset ja toiminnalliset piirteet vastaaviin suomalaisiin toimijoihin nähden. Esillä olevassa SICAV:ssa on toiminnallisten piirteiden perusteella suomalaisen sijoitusrahaston piirteitä. Sen toiminnassa on kuitenkin kysymys yhteissijoittamisesta, ja vastaavia toiminnallisia yhteispiirteitä on nähtävissä esimerkiksi osakeyhtiömuotoisessa yhteissijoittamisessa.

21. Kun keskusverolautakunta on ottanut huomioon oikeuskäytännön ja sen seikan, että sijoitusrahastodirektiivillä ei voi olla vaikutusta verotukseen, se on katsonut, että erityisesti SICAV:n oikeudellisesta muodosta johtuen SICAV on objektiivisesti rinnastettavissa lähinnä suomalaiseen osakeyhtiömuotoiseen yhteissijoitusyritykseen. Keskusverolautakunta on lisäksi katsonut, ettei ulkomaista SICAV:ia aseteta erilaiseen asemaan kotimaisiin toimijoihin nähden, koska sitä (oikeastaan sen jakamaa tuottoa) verotetaan samalla tavalla kuin suomalaista osakeyhtiömuotoista yhteissijoitusyritystä (oikeastaan suomalaisen osakeyhtiömuotoisen yhteissijoitusyrityksen jakamaa tuottoa).

Tiivistelmä asianosaisten keskeisistä perusteluista

22. E on valituksessaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle vaatinut, että keskusverolautakunnan antama ennakkoratkaisu kumotaan ja uutena ennakkoratkaisuna lausutaan, että SICAV-rahaston tuotonjakoa verotetaan Suomessa toimitettavassa verotuksessa E:n tuloverolain 32 §:n mukaisena pääomatulona eikä sitä veroteta tuloverolain 33 c §:n 3 momentin mukaisesti ansiotulona.

23. Perusteluina E on esittänyt, että siltä osin kuin verotuksen kannalta on arvioitava ulkomaisen rahaston samankaltaisuutta suhteessa suomalaisiin sijoitusrahastoihin, UCITS-direktiivin mukaisuus on kiistaton ja objektiivinen osoitus rahastojen samankaltaisuudesta (siitä huolimatta,

että UCITS-direktiivi ei harmonisoi verotusta). Direktiivi asettaa rajoitukset harjoitettavalle toiminnalle sekä rahastojen pääomarakenteelle, minkä vuoksi UCITS-rahastoja ei voida rinnastaa verotuksessa muihin kuin UCITS-direktiivin mukaista toimintaa harjoittaviin toimintamuotoihin. Yhtiömuotoisia rahastoja koskeva julkaistu kotimainen oikeuskäytäntö on koskenut muita kuin UCITS-rahastoja.

24. E on katsonut, että SICAV-rahaston tuotonjakoa ei voida verotuksessa pitää tuloverolain 33 c §:n 3 momentissa tarkoitettuna osinkona, vaan tuotonjakoa on pidettävä sijoitusrahaston tuotonjakona (voittoosuutena), koska siihen liittyy sijoitusrahastojen tuotonjaolle tyypilliset piirteet ja se vastaa suomalaisen sijoitusrahaston tuotonjakoa.

25. E on vielä katsonut, että SICAV-rahaston tuotonjaon verottaminen E:n kokonaan veronalaisena ansiotulona tuloverolain 33 c §:n 3 momentin perusteella merkitsisi raskaampaa verotusta kuin suomalaisen sijoitusrahaston tuotonjaon verottaminen tuloverolain 32 §:n mukaisena pääomatulona. Tuloverolain 33 c §:n 3 momentin mukainen verotus on siten vastoin SEUT 63 artiklan mukaista pääomien vapaata liikkuvuutta.

26. *Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö* on korkeimmassa hallinto-oikeudessa esittänyt, että luxemburgilaisessa SICAV-rahastossa on toiminnallisten piirteiden perusteella suomalaisen sijoitusrahaston piirteitä. SICAV-rahaston toiminnassa on kyse yhteissijoittamisesta ja vastaavia toiminnallisia yhteispiirteitä on myös esimerkiksi osakeyhtiömuotoisen tai kommandiittiyhtiömuotoisen yhteissijoittamisen kanssa. SICAV-rahasto on osin sijoitusrahastotyyppisistä piirteistään huolimatta kokonaisuutena arvioiden rinnastettavissa lähinnä sijoitustoimintaa harjoittavaan suomalaiseen osakeyhtiöön.

27. Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö on katsonut, että ennakkoratkaisuhakemuksessa kuvatussa tilanteessa sijoitusrahastodirektiivin mukaisen luxemburgilaisen SICAV-rahaston jakamaa osinkotuloa on pidettävä osinkona myös Suomessa tapahtuvassa verotuksessa ja saatu osinko on tuloverolain 33 c §:n 3 momentin mukaisesti kokonaan veronalaista ansiotuloa.

Kansallinen lainsäädäntö

28. Sijoitusrahastolain (48/1999, kumottu uudella sijoitusrahastolailla 213/2019) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan (163/2016) mukaan tässä laissa tarkoitetaan sijoitusrahastotoiminnalla varojen hankkimista yleisöltä yhteistä sijoittamista varten ja näiden varojen sijoittamista pääasiallisesti rahoitusvälineisiin tai kiinteistöihin ja kiinteistöarvopapereihin tai muihin sijoituskohteisiin sekä sijoitusrahaston ja erikoissijoitusrahaston hallintoa ja rahasto-osuuksien markkinointia.

29. Sijoitusrahastolain (48/1999, kumottu uudella sijoitusrahastolailla 213/2019) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdan (1490/2011) mukaan tässä laissa tarkoitetaan sijoitusrahastolla sijoitusrahastotoiminnassa hankittuja sekä Suomessa vahvistettujen sääntöjen ja 11 luvun mukaan sijoitettuja varoja sekä niistä johtuvia velvoitteita.

30. Tuloverolain 3 §:n 4 kohdan (1736/2009) mukaan yhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa osakeyhtiötä, osuuskuntaa, säästöpankkia, sijoitusrahastoa, yliopistoa, keskinäistä vakuutusyhtiötä, lainajyvästää, aatteellista tai taloudellista yhdistystä, säätiötä ja laitosta.

31. Tuloverolain 32 §:n (716/2004) mukaan veronalaista pääomatuloa on, siten kuin siitä jäljempänä tarkemmin säädetään, omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, osinkotulo siten kuin 33 a–33 d §:ssä säädetään, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maaineksista saadut tulot ja luovutusvoitto. Pääomatuloa on myös jaettavan yritystulon, yhtymän osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden tulon pääomatulo-osuus.

32. Tuloverolain 33 c §:n 1 momentin (530/2016) mukaan ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on veronalaista tuloa siten kuin tämän lain 33 a ja 33 b §:ssä säädetään, jos yhteisö on eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emojen ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä annetun neuvoston direktiivin 2011/96/EU, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiiveillä 2013/13/EU ja 2014/86/EU, 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö.

33. Tuloverolain 33 c §:n 2 momentin (1237/2013) mukaan muulta kuin 1 momentissa tarkoitettulta ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on veronalaista tuloa siten kuin 33 a ja 33 b §:ssä säädetään, jos yhteisö on ilman valintamahdollisuutta ja vapautusta velvollinen suorittamaan tulostaan, josta osinko on jaettu, veroa vähintään kymmenen prosenttia, ja:

1) yhteisön kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion verolainsäädännön mukaan tässä valtiossa ja yhteisön kotipaikka kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan ei ole Euroopan talousalueen ulkopuolella olevassa valtiossa; tai

2) yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon.

34. Tuloverolain 33 c §:n 3 momentin (1237/2013) mukaan muulta kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettulta ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa.

Unionin oikeuden merkitykselliset oikeussäännökset ja oikeuskäytäntö

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta

35. SEUT 63 artiklan 1 kappaleen mukaan tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

36. SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuodon mukaan (SEUT 63) artikla ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta – soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella.

37. SEUT 65 artiklan 3 kohdassa määrätään, että tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettut kansalliset säännökset eivät saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka 63 artiklassa tarkoitettun pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö

38. Unionin tuomioistuimen asiassa C-632/13, *Hirvonen*, antamassa tuomiossa oli kysymys unionin kansalaisen oikeudesta vapaaseen liikkuvuuteen SEUT 21 artiklan nojalla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin halusi kysymyksellään selvittää, onko SEUT 45 artikla esteenä sellaisille jäsenvaltion lainsäädännön säännöksille, joiden mukaan toisessa jäsenvaltiossa asuva henkilö, joka on saanut kaikki tai lähes kaikki tulonsa ensin mainitusta jäsenvaltiosta, voi valita kahdesta täysin erilaisesta verotusmuodosta joko niin, että hänen verotuksensa toimitetaan lähdeverotuksena, jossa verokanta on alempi mutta johon ei kuulu yleisessä tuloverotuksessa myönnettävää oikeutta verovähennyksiin, tai niin, että häntä verotetaan tuloistaan yleisessä tuloverotuksessa, jolloin hän saa hyväkseen kyseessä olevat verovähennykset.

39. Unionin tuomioistuin totesi edellä mainitun tuomion 28 kohdassa, että tässä yhteydessä ei pidä unohtaa, että vaikka välitön verotus kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, niiden on tätä toimivaltaa käyttäessään kuitenkin noudatettava unionin oikeutta (ks. mm. tuomio Gielen, C-440/08, EU:C:2010:148, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40. Tuomion kohdassa 29 unionin tuomioistuin totesi, että on myös muistettava, että yhdenvertaista kohtelua koskevilla säännöillä ei kielletä ainoastaan kansalaisuuteen perustuvaa ilmeistä syrjintää vaan myös kaikki sellaiset peiteltyyn syrjinnän muodot, joissa muita erotteluperusteita käyttämällä tosiasiallisesti päädytään samaan lopputulokseen (ks. mm. tuomio Gielen, C-440/08, EU:C:2010:148, 37 kohta oikeuskäytännöviittauksineen).

41. Tuomion kohdassa 30 unionin tuomioistuin vielä totesi, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan syrjintää on ainoastaan erilaisten sääntöjen soveltaminen samankaltaisissa tilanteissa tai saman säännön soveltaminen erilaisissa tilanteissa (ks. mm. tuomio Schumacker, C-279/93, EU:C:1995:31, 30 kohta ja tuomio Gschwind, C-391/97, EU:C:1999:409, 21 kohta).

42. Unionin tuomioistuimen asiassa C-303/07, *Aberdeen Property Fininvest Alpha Oy*, antamassa tuomiossa oli kysymys sijoittautumisvapaudesta EY 43 artiklan (nykyään 48 artikla) nojalla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin halusi kysymyksellään selvittää, onko [EY 43 ja EY 48 artiklaa] sekä [EY 56 ja EY 58 artiklaa] tulkittava siten, että niiden turvaamien perusvapauksien toteutumiseksi Suomen lainsäädännön mukainen osakeyhtiö tai sijoitusrahasto ja Luxemburgin lainsäädännön mukainen SICAV-yhtiö on katsottava vertailukelpoisiksi siitä huolimatta, että aivan SICAV-yhtiötä vastaavaa yhtiömuotoa ei tunneta Suomen lainsäädännössä, kun samalla otetaan huomioon, että SICAV-yhtiötä, joka on Luxemburgin lainsäädännön mukainen yhtiö, ei mainita direktiivin [90/435] 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen yhtiöiden luettelossa, jonka viimeksi mainitun direktiivin mukainen Suomen asiassa sovellettava lähdeverosäännöstö on, sekä samalla vielä se, että SICAV-yhtiö on Luxemburgin sisäisen verolainsäädännön mukaan verovapaa tuloverotuksessa? Onko näin ollen mainittujen [EY:n] perustamissopimuksen artiklojen vastaista, että Luxemburgissa asuvaa SICAV-yhtiötä osingonsaajana ei ole vapautettu Suomessa osingosta perittävästä lähdeverosta?

43. Unionin tuomioistuin totesi edellä mainitun tuomion 50 kohdassa, että ensinnäkin on todettava, että se, että Suomen oikeudessa ei tunneta yhtiöitä, joilla olisi sama yhtiömuoto kuin Luxemburgin oikeuden mukaan perustetulla SICAV-yhtiöllä, ei voi sellaisenaan oikeuttaa eriytettyä kohtelua, koska tämä poistaisi sijoittautumisvapaudelta sen tehokkaan vaikutuksen, kun otetaan huomioon, että jäsenvaltioiden yhtiöoikeutta ei ole täysin yhdenmukaistettu Euroopan yhteisössä.

44. Tuomion kohdassa 55 unionin tuomioistuin totesi, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-yhtiön ja Suomen oikeuden mukaan perustetun osakeyhtiön väliset erot, joihin Suomen ja Italian hallitukset vetoavat, eivät siis riitä luomaan objektiivista eroa saadun osingon lähdeverovapauden kannalta. Näin ollen ei ole enää tarpeen tutkia, missä määrin Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-yhtiön ja suomalaisen sijoitusrahaston väliset näiden hallitusten väittämät erot ovat merkityksellisiä luomaan niiden tilanteiden välille tällaista objektiivista eroa.

45. Tuomion kohdassa 56 unionin tuomioistuin vielä totesi, että tästä seuraa, että ulkomailla asuvien SICAV-yhtiöiden ja maassa asuvien osakeyhtiöiden erilainen kohtelu, kun kyse on maassa asuvien yhteisöjen niille jakaman osingon lähdeverovapaudesta, on EY 43 ja EY 48 artiklassa lähtökohtaisesti kielletty sijoittautumisvapauden rajoitus.

46. Edellä mainituista ratkaisuista ei korkeimman hallinto-oikeuden käsitelmän mukaan ilmene suoraa vastausta nyt vireillä olevaa asiaa koskevaan kysymykseen.

Ennakkoratkaisupyynnön tarve

47. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavana on kysymys siitä, onko UCITS-direktiivin mukaan toimivan SICAV-rahaston E:lle jakaman tuoton tuloverolain mukainen tulolaji ansiotuloa vai pääomatuloa.

48. Sijoitusrahastodirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön sijoitusrahastolain (48/1999, kumottu uudella sijoitusrahastolain 213/2019). Suomessa sijoitusrahaston toimintamuodoksi on valittu direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu sopimusoikeudellisten säännösten nojalla perustettu sijoitusrahasto, kun taas SICAV-rahasto on samassa artiklan kohdassa tarkoitettu yhtiöjärjestyksen nojalla perustettu sijoitusrahasto.

49. Keskusverolautakunnan ratkaisu tarkoittaa, että Suomessa asuvan luonnollisen henkilön toisessa unionin jäsenvaltiossa asuvalta sijoitusrahastodirektiivin 2009/65/EY mukaiselta yhtiöjärjestyksen nojalla perustetulta yhteissijoitusyritykseltä saatu tulo verotetaan tuloverolain mukaisesti kokonaan ansiotulona. Ansiotulosta maksettava tulovero voi nousta yli 50 prosenttiin.

50. Suomessa asuvan luonnollisen henkilön mainitun direktiivin mukaiselta sopimusoikeudellisten säännösten nojalla perustetulta suomalaiselta sijoitusrahastolta saatu tulo verotetaan tuloverolain mukaisesti kokonaan pääomatulona. Pääomatulosta suoritetaan tuloveroa 30 prosenttia. Siltä osin kuin verovelvollisen verotettavan pääomatulon määrä ylittää 30 000 euroa, pääomatulosta suoritetaan tuloveroa 34 prosenttia.

51. Jotta esillä olevan tuoton tuloverolain mukainen tulolaji voitaisiin E:n Suomessa toimitettavaa verotusta varten määrittää, asiassa on ensin ratkaistava, millaiseen suomalaiseen tuottoja jakavaan yhteisöön SI-CAV-rahasto on rinnastettava. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on tältä osin noussut esiin kysymys, onko kansallinen tulkinta, joka johtaa edellä kuvattuun lopputulokseen sen tähden, ettei toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan yhteissijoitusyrityksen oikeudellinen muoto vastaa kansallista sijoitusrahaston oikeudellista rakennetta, ristiriidassa SEUT 63 ja 65 artiklan kanssa.

52. Asiassa on myös tulkinnanvaraista, tuleeko sijoitusrahastodirektiivin mukaisesti perustetut eri muotoiset yhteissijoitusyritykset rinnastaa sijoittajien saamien sijoitusten verotuksessa toisiinsa. Sijoitusrahastodirektiivin johdanto-osan 83 kappaleen mukaan tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa kansallisiin verotusta koskeviin sääntöihin, mukaan luettuina järjestelyt, joita jäsenvaltiot voivat edellyttää varmistaakseen näiden sääntöjen noudattamisen alueellaan. Korkeimman hallinto-oikeuden käsityksen mukaan unionin tuomioistuin ei ole oikeuskäytännössään ottanut nimenomaista kantaa sijoitusrahastodirektiivin vaikutuksesta verotukseen.

53. Korkeimmalla hallinto-oikeudella ei ole tiedossa unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisua SEUT 63 ja 65 artiklan tulkinnasta edellä kuvattuun kysymykseen. Lisäksi Suomessa on saatettu 1.1.2020 voimaan säännös, joka ei tule sovellettavaksi tässä asiassa, jonka nojalla ainoastaan sopimusperusteinen ulkomainen avoin sijoitusrahasto rinnastuu tuloverotuksessa suomalaiseen sijoitusrahastoon. Koska vireillä olevan asian ratkaiseminen edellyttää mainittujen unionin oikeuden säännösten tulkintaa, asiassa on tarpeen pyytää ennakkoratkaisu unionin tuomioistuimelta.

54. E:lle ja Veronsaajien oikeudenvallontayksikölle on varattu tilaisuus lausua ennakkoratkaisun pyytämisestä unionin tuomioistuimelta.

Korkeimman hallinto-oikeuden välipäätös ennakkoratkaisun pyytämisestä unionin tuomioistuimelta

55. Korkein hallinto-oikeus on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja pyytää unionin tuomioistuimelta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 267 artiklan nojalla ennakkoratkaisun SEUT 63 ja 65 artiklan tulkinnasta. Ennakkoratkaisun pyytäminen on tarpeen korkeimmassa hallinto-oikeudessa vireillä olevan asian ratkaisemiseksi.

Ennakkoratkaisukysymys

1. Onko SEUT 63 ja 65 artiklaa tulkittava siten, että ne muodostavat esteen sellaiselle kansalliselle tulokannalle, jonka perusteella Suomessa asuvan luonnollisen henkilön toisessa unionin jäsenvaltiossa asuvalta sijoitusrahastodirektiivin 2009/65/EY mukaiselta yhtiöjärjestyksen nojalla perustetulta yhteissijoitusyritykseltä (sijoitusyhtiömuotoinen UCITS-rahasto) saamaa tuloa ei tuloverotuksessa rinnasteta saman direktiivin mukaiselta sopimusoikeudellisten säännösten nojalla perustetulta suomalaiselta sijoitusrahastolta (sopimusperusteinen UCITS-rahasto) saatuun tuloon sen tähden, ettei toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan yhteissijoitusyrityksen oikeudellinen muoto vastaa kansallista sijoitusrahaston oikeudellista rakennetta.

Saatuun unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisun yllä olevaa kysymykseen korkein hallinto-oikeus antaa lopullisen päätöksen asiassa.

Korkein hallinto-oikeus:

Irma Telivuo
oikeusneuvos

Hannele Ranta-Lassila
oikeusneuvos

Leena Äärilä
oikeusneuvos

Vesa-Pekka Nuotio (t)
oikeusneuvos

Anne Nenonen
oikeusneuvos

Anna Ahlberg
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös Unionin tuomioistuin, maksutta
E, maksutta
Veronsaajien oikeudenvilvontayksikkö / johtava veroasiamies Jaakko Salmenhaara ja veroasiamies Sari Pennanen, sähköisesti, maksutta

Jäljennös Keskusverolautakunta
Valtiovarainministeriö
Verohallinto / Esikunta- ja oikeusyksikkö

Asiakirjat Korkein hallinto-oikeus